

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Постановка проблеми. Освітня сфера України є визначальною точкою динаміки соціально-економічного прогресу нашої держави. Глобалізація світу, швидкий розвиток наукових досліджень, нові інформаційні технології вимагають прискореного випереджувального інноваційного розвитку освіти, створення умов для розвитку особистості, її інтелекту і духовності. Інноваційні технології в освіті стають ефективним механізмом розвитку держави та дієвим чинником реформування освіти [2]. Якість освіти – безперечний пріоритет освітньої політики більшості країн, і Україна не стала винятком у цьому процесі. Розв’язання проблем підвищення якості освіти потребує зміни змісту професійної підготовки студентів, використання інноваційних підходів до навчання і підвищення рівня кваліфікації педагогічних працівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підвищення якості вищої освіти, інноваційних підходів до управління навчальним закладом, впровадження в освітній процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій були розглянуті у працях вітчизняних і зарубіжних авторів, зокрема праці Мусієнко І.І., Козак Г.Ю., Кузнецова Г.В., Кириченко О., Вигівської Ю., Скотта П. [1,3,4]. Предметом постійної уваги теоретиків і практиків є пошук ефективних механізмів державного управління реформування вищої освіти.

Ціллю публікації є аналіз й узагальнення стану інноваційного менеджменту в національній системі освіти в сучасних ринкових умовах.

Основна частина. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується розбудовою національної освітньої системи. Інноваційна освіта формує високу функціональність фахівця, його конкурентоспроможність на ринку праці. Нині серед основних і популярних напрямів вдосконалення непростого процесу управління якістю освіти є інноваційний менеджмент, який є неодмінною складовою стратегічного менеджменту в освіті. Інноваційний менеджмент розглядаємо як сукупність принципів, методів та інструментів управління інноваційними процесами, а саме запровадження нових ідей, знань, представлених у вигляді фундаментальних та прикладних наукових досліджень та розробок. Сутність менеджменту інновацій полягає у забезпеченні умов для внесення системних змін у діяльність освітніх закладів, спрямованих на їх розвиток і покращення роботи. Ефективний інноваційний освітній менеджмент, спрямований на підвищення якості освіти, є надійним механізмом задоволення потреб споживачів освітніх послуг та забезпечення конкурентоспроможності освітніх закладів.

Змінився характер ставлення менеджерів освітньої сфери до факту засвоєння і застосування освітянських нововведень. Якщо раніше інноваційна діяльність обмежувалася використанням рекомендованих згори нововведень, то сьогодні вона набуває дослідницько-пошукового характеру: викладач обирає нові програми, підручники, використовує нові прийоми і способи педагогічної

діяльності. Сформувалася реальна ситуація конкурентоздатності закладів освіти, внаслідок входження освітніх навчальних закладів у ринкові відносини, створення нових типів навчальних закладів, зокрема й приватних [2].

Важливим у змісті інноваційного освітянського менеджменту є прогнозування навчально-виховного процесу та контроль якості знань, який здійснюється задля перевірки його ефективності. У системі заходів із забезпечення належної якості освіти провідне місце належить державному контролю за діяльністю навчальних закладів незалежно від форми власності, з метою забезпечення єдиної державної політики в галузі освіти.

Дієвим засобом забезпечення високої якості освіти є її постійний моніторинг. Його можна трактувати як системний збір, опрацювання, оцінювання й розповсюдження інформації про діяльність освітньої системи на всіх рівнях для безперервного відстеження її стану та прогнозування розвитку. Здійснення моніторингу для зіставлення одержаної інформації з міжнародними показниками дає змогу одержати матеріал для оцінювання системи освіти порівняно з іншими країнами. Розвиток теорії і практики інноваційного менеджменту в сучасних умовах модернізації управління освітою перетворився в рушійну силу освітнього процесу, став фактором якості вітчизняної освіти в період її входження в єдиний європейський та світовий простір. Модернізація управління освітою передбачає запровадження інноваційних технологій управління якістю безперервної освіти.

На сьогодні можна і потрібно говорити про запровадження нових ідей та інноваційних технологій у діяльність існуючих структурних підрозділів ВНЗ. Так, розробка відповідного програмного забезпечення і впровадження технічних засобів, що сьогодні постійно удосконалюються, можуть сприяти поліпшенню організації навчального процесу. Відомо, що нині в деяких навчальних закладах контроль за відвідуванням занять здійснюється на основі спеціалізованих студентських карток. Проте оптимізація має передбачати створення принципово нових структурних підрозділів, що мають доповнювати і розширювати можливості вже існуючих.

Відомо, що у багатьох економічно розвинених країнах світу працюють технологічні парки та технополіси, інноваційні центри та бізнес-інкубатори. Перелік можна продовжувати. Головне, що йдеться про структури, які мають бути основою інноваційних систем. Здобутки України у цій сфері поки що доволі незначні. Проте робота в цьому напрямі, з огляду на необхідність адаптації таких ідей до українських реалій, могла б дати хороший результат.

Створення таких структур у вищих навчальних закладах потребує системної підтримки не тільки на рівні керівництва (власників ВНЗ). Необхідно говорити про цілеспрямовану державну політику і програму підтримки. І, звісно, це передбачає певні інвестиції. Проте створення таких інноваційних центрів саме у вищих навчальних закладах відповідного профілю (або на їх базі) надає певні переваги. Центр може використовувати науковий потенціал ВНЗ і при цьому виступати каталізатором інноваційного розвитку навчального закладу. Залучення студентів до роботи центру надасть їм можливість

застосовувати на практиці здобуті знання та компетенції, сприятиме реалізації конкретних ідей і проектів. Для вирішення багатьох питань мають запрацювати економічні, більш ефективні й дієві, стимули. Це дасть можливість не ламати докорінно організаційну структуру, а доповнити, удосконалити, оптимізувати її, узгодити з вимогами сьогодення.

Одна з основних проблем управління вищим навчальним закладом в Україні полягає в тому, що з «науково-освітньої структури» він має перетворитися в конкурентну комерційно-фінансово-науково-освітню систему. У межах розробки методів економічного управління ВНЗ необхідний регулярний моніторинг зовнішнього середовища, що формує бізнес-процеси в освітній сфері. Тобто необхідний інноваційний підхід як механізм формування та оптимізації внутрішнього середовища ВНЗ, а також вироблення інноваційних стратегій.

Система освіти в інноваційному ВНЗ має бути відкрита сучасним науковим дослідженням та сучасній економіці. Навчальний план такого ВНЗ має містити такі форми, як проектні розробки, тренінги, стажування на виробництві, в науково-дослідних організаціях. Технологічне оснащення навчального процесу має відповідати рівню європейських та американських університетів.

Сьогодні найбільш успішними в плані забезпечення інноваційного характеру розвитку освітньої діяльності стають такі вищі навчальні заклади, в яких одночасно реалізуються такі три типи процесів:

- розробка студентами реальних проектів у різних секторах економіки;
- проведення досліджень фундаментального й прикладного характеру;
- використання освітніх технологій, що забезпечують студентам можливість вибору навчальних курсів [1].

Висновки. Проаналізувавши стан інноваційного розвитку системи освіти і проблем управління нею, можна стверджувати, що інноваційний розвиток системи освіти є механізмом, який: сприяє активному пошуку нових форм і методів управління; дає можливість забезпечити приєднання нашої держави до високотехнологічних країн світу і підтримати процеси випереджального характеру в усіх галузях її життєдіяльності. Інноваційний розвиток національної системи освіти в Україні затверджено на державному рівні відповідними нормативно - правовими актами, а її стратегічні орієнтири окреслені в Національній доктрині розвитку освіти, концепціях розвитку загальної середньої та вищої освіти, законах України "Про інноваційну діяльність", "Про пріоритетні напрями інноваційного розвитку держави"[5].

Бібліографічні посилання:

1. Кириченко О., Вигівська Ю. Формування системи управління вищим навчальним закладом інноваційного типу//Вища школа. - №11. – 2011.- С.29-38.

2. Козак Г. Ю., Рябих Н.В. Інноваційна діяльність в освіті // Вища освіта України – Додаток 4, том II (20), - 2010 р. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» - С. 135-147.

3. Кузнецов Г. Портальне рішення дистанційного доступу до освітньо-наукового контенту вищого навчального закладу /Г. В. Кузнецов, О.О. Азюковський // Праці

Міжнародної наукової конференції «Традиції та інновації в науці та освіті XXI століття» (Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського) Одеса, 2010 р.

4. Кузнецов Г. В. Особистісний підхід у вищій освіті на основі впровадження у освітній процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій / Г.В. Кузнецов, О.О. Азюковський // Всеукраїнські педагогічні читання «Гуманна педагогіка у вищій школі» - Д.: Національний гірничий університет, 2010 – 88с.

5. Мусієнко І.І. Інноваційний розвиток теорії управління національною системою освіти [Електронний ресурс] / І.І. Мусієнко. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_uprav/2011_1/18.pdf

А.І. Горова, А.В. Павличенко
Національний гірничий університет
С.Л. Кулина

Червоноградський гірничо-економічний коледж

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ – МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Згідно з твердженням відомого американського соціолога Д. Белла провідною нацією буде та, яка створить ефективну систему освіти, щоб максимально розвинути потенціал своїх молодих співвітчизників.

На сучасному етапі свого розвитку освіта в Україні зазнає радикальних змін. Впродовж останнього десятиріччя в концептуальних підходах до її розбудови все виразніше утверджуються цінності гуманістичної педагогіки. На зміну жорсткій уніфікації загальноосвітніх навчальних закладів та суворій регламентації їх діяльності приходять автономізація. Традиційна система освіти орієнтована на трансляцію викладачем та засвоєння студентами певної суми знань, умінь і навичок, реформується в систему освіти, спрямовану на розвиток особистості студента. Така система повинна сприяти формуванню навичок та вмінь як предметних, так і загальнонавчальних; виробленню життєвих цінностей; створенню атмосфери співробітництва, взаємодії; розвитку комунікативних якостей.

Сьогодні суспільство вимагає від сучасної освіти підготовки фахівців, здатних до самовдосконалення.

Це знайшло відображення і у доповіді ЮНЕСКО «Освіта: прихований скарб», де зазначено: «Людина має навчитися:

- пізнавати, тобто оволодівати інструментарієм, необхідним для розуміння того, що відбувається у світі;
- робити потрібні зміни в середовищі свого мешкання;
- жити в суспільстві, приймаючи участь у всіх видах людської діяльності» [1 с. 31].

Особистісно-діяльнісний підхід у такому ракурсі можна вважати перспективним, оскільки його метою є формування людини як неповторної, всебічно розвиненої особистості, здатної до різного виду діяльності. Такий